

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini
št. 26.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

„Glejte, da ljudje ne bodo zgubili vse vere.“

Teh besedi ni govoril papež Leon v svoji encikliki ali kak škof v pastirskem listu, ampak veliki sovražnik katoliške cerkve, cesar nemški, stari Viljem. Zdaj, ko je svinčena kroglija zabrenčala memo njegovih ušes, ki bi bila lahko vgasnila luč njegovega življenja, zdaj se spominja tudi on, ki je duhovne preganjal in škofo zapiral, ter vsakemu brezbožniku pravico in svobodo dajal, napadati, sumničiti, zasmehovati in preganjati katoliško vero posebno, in pozitivno vero v obče, zdaj se spominja tudi on, da ni dobro, če ljudje nima nobene vere.

Liberalni listi se delajo jako poštene in pravične, ter s črnimi barvami slikajo hudo delstvo Hödelno. Hödel je vsakako hudodelnik, pa liberalni listi nimajo pravice, njega obsojati in preklinjati, ker oni so vsigdar ona načela hvalili in odobraval, ki morajo k ubojstvu in zločinom napeljevati. Darwin in vsi materijalisti, ki se posebno po Nemškem močno širokoustijo, ker jim pruska vlada vsako mogočo potuho daje, učijo naravnost, da je človek živina, da je boj za življenje edini namen človeka, da po smrti ni življenja več, in da se tam ni nadejati poravnane pravice, da si mora človek le v tem življenju iskati svojo srečo.

Po teh naukih je tako malo greh, če človek človeka ubije, kakor če volk raztrga jagnje; oba se poslužujeta le svojih moči v doseg kakega namena za ohranjenje življenja, boj za življenje pa je človeka namen. Iz teh naukov izvira tudi znana nemška prislovica „macht geht vor recht.“

Socijalisti so se poprijeli teh naukov, ki

so jih liberalci trosili, ter so jih začeli v praktično življenje vvajati. To je le doslednost. Rekli so: „Vero ste nam vzeli, zdaj nam dajte namesto nje posvetno srečo, premoženje. Če je človek žival, če je boj za življenje edini namen človeka, potem so roparji in tolovaji pošteni možje in vzor človeštva, potem tudi ni greh, če vas liberalne bogatine vse pobijemo, in vam vzamemo, kar imate.“ Jasno je tedaj, da liberalci, ki materijalistične preroke z veliko slavo od mesta do mesta spremljajo, in njih naukom ploskajo, da ti nikakor nimajo pravice, roke sklepati nad glavami zaradi socijalističnih zločinov, ker ti delajo le to, kar so se naučili iz liberalnih časnikov in knjig.

Liberalizem je oče socijalizma, in če je svojega sina učil, da ni greh krasti, ropati in ubijati, potem se ne sme srditi, ako sin v resnici to dela, in se norčuje iz očeta, kateri si ne upa tega storiti, kar svojemu sinu za dobro in pravično priporoča. Katoliški duhovni pa niso nikoli kaj takega učili, oni so naglašali vedno pokorščino in zvestobo nasproti pravemu vladarju, in vendar jih je pruska vlada s privoljenjem cesarja Viljema toliko sovražila in preganjala. Zdaj pa so se cesarju Viljemu začele oči odpirati, da je rekel ministru po znanem napadu: „Glejte, da ljudje ne bodo vse vere zgubili.“

Brezverstvo in nagnjenost socijalistov do surove sile in krvoprelitja nas z njimi nikakor ne morejo sprijazniti, vendar bo socijalizem vedno rasel in se razširjal, dokler bo liberalizem vladal. On se faktično ne ozira na pravico, na demokratizem krščanskega bratoljubja, ampak opira se na svoje bajonete, na moč in silo, ter ni pri volji, komu kaj odjenjati; namesto da bi modro in pravično preudarjal tiste ter-

jatve delavcev, ki so opravičene, zapira ušesa vsem pritožbam, preganja revno ljudstvo, mu naklada neznosljive bremena, preganja nezadovoljne, goni ljudstvo iz cerkv, ter polni z njim ječe in kaznilnice; judom, oderuhom in špekulantom se daje popolna svoboda, da ubozemu ljudstvu izpivajo kri, revno ljudstvo pa so obdali z železno ograjo brezštevilnih paragrafov, da se že skoraj ganiti ne more. S takim ravnanjem raste število nezadovoljnih, in zatekavajo se v socijalistični tabor.

Celo dobro krščansko misleči možje priznavajo že gnjilobo sedanjih socijalnih razmer, ter delavcem v marsičem prav dajejo. Ko bi ljudje, visoki in nizki, spolnovali deset božjih zapovedi, ko bi v resnici vsak ljubil svojega bližnjega, kakor samega sebe, potem bi bilo socijalno vprašanje, se ve da, na enkrat rešeno. Ker pa bogatini, zatajujoči krščanstvo, nečejo spoznatli reveža za svojega brata, ker zapravljajo tisoče v razujdanosti, reveže pa stiskajo in v največjih nadlogah brez pomoči puščajo, zato socijalistom ne bo še kmalo privržencev primanjkovalo.

V prvih časih krščanstva so občine skrbele za reveže in nemočne, bolne in nesrečne s pravo Kristovo ljubeznijo, dandanašnji pa so ječe univerzalno sredstvo za vse nesrečne in nezadovoljne. V srednjem veku so bili sicer tudi bogati in revni; pa živa vera je revne državala od zločinov; imeli so tolažbo, da se jim bo na onem svetu bolje godilo, in vdali so se v Božjo voljo. Dandanašnji pa se ljudem z dovoljenjem, če ne pod pokroviteljstvom raznih liberalnih vlad oznanjuje nauk, da po smrti ni življenja, da ni povračila za dobre ali slabe čine; ali se zamorejo potem čuditi,

Šola nekdanj in sedaj.

(Priproste črtice o šoli, učiteljih in učencih.)

Predno začnem svoje črtice o napisanem predmetu, naj na kratko opomnim, da nisem nasprotnik šole — že iz hvaležnosti ne, ker če bi ne bilo šole, bi bil jaz zdaj na kmetih kak hlapec, ako bi me zavoljo mojega zabavljivega jezika ne bili v kako luknjo vtaknili. Čeravno se vsega, kar zdaj vem, — veliko ni, a nič tudi ne — nisem naučil v šoli, je bila podlaga temu pičlemu vendar — le šola.

Nihče pa naj se ne boji, da bom po tem kratkem opravičenju svojega namena na dolgo in široko opisoval, kako so mene učili, kako so mi vbijali posebno mojemu jeziku upirajoče se nemške besede, kako sem zavoljo tega dobival „pačke“ po roki, na voglatih polenih klečal „osle“ in „jezike“ domov nosil; vse to je bilo potrebno, da sem se naučil vsakemu Slovanu tako potrebnega nemškega jezika. Slovenskega se mi ni bilo treba v šoli učiti, ker sem ga že z doma znal in ga nekaj še zdaj znam. Namen mnogih črtic tudini, dolgočasiti

bralce s starimi pripovedkami o šoli, še celo njihovo narodno stran bom čisto na strani pustil, o čemur se bo prepričal lahko vsak, ki se ne bo vstrašil toliko obdelovanega napisa, ampak vsaj tu pa tam svoje oči upri v kak stavek.

Že ko je Bog svet stvaril, je mislil na šolo. Zato je vsadil na svet rastline, ki so za šibe prav kakor nalašč: po bolj mrzlih deželah leske in breze, po gorkejših pa trdo, a šibko bičje, iz kterega se pripravljajo, prav lep in gladek „španjšrör.“ Da prve niso le za „butare“ na cvetno nedeljo, druge ne samo za metle in tretje ne zgolj za „parazole“ in „marele“, to menda vsek ve. Tudi ima človek že brž ko na svet pride, nek del telesa obilnejšega mesa, ki ni samo za sedenje, ampak je tudi zelo občutljiv za gori omenjene rastline. Bistroumni človek je kmalu umel, da so s tem delom človeka v nekaki zvezi, in jih je začel rabiti tam, kjer se nobena beseda ni več prijala. Tako je prišla v šolo šiba, in pregovor ljudski, da „šiba novo mašo poje“, gotovo ni prazen ali izmišljen, ampak hoče reči, da šiba je v šoli

marsikaj dobrega storila, kar mi bo pripoznal marsikdo, ki je v stari šoli dobil podlago sedanjih vednosti in po teh primerno službo v človeški družbi.

Razun šibe je imel učitelj stare in na pol pretekle dobe še različne druge pripomočke, s kterimi je vodil nepokorno in leno mladino na pravo pot. Nepazljiva ušesa so se nekoliko privijala, sem ter tje lasje malo zretali, tudi ni škodovalo porednežu, če se je za kako pohujšljivo obnašanje pokoril nekoliko časa na robatem polenu ali v kakem kotu stal v lastno sramoto in za svarjenje drugim. Še nekoliko drugih domačih pripomočkov je imel vsak učitelj, ktere je marsikteri izmed častitih bralcev okusil, in zarad kterih se svojemu nekdanjemu učitelju — če mu že ni hvaležen — vendar ne grozi. Zamera je le večidel pri takih, kterim vsi ti pripomočki niso nič koristili, pri kterih je bilo in je kakor Nemec pravi „Hopfen und Malz verloren“ — vse prizadevanje zastonj. Strah mora biti in je koristen večkrat, kakor škodljiv.

Pa ne le s strahom je odgojevala š

če hočejo taki, ki se jim je vera vzela, vsaj na tem svetu srečni biti?

Strel, ki je prestrašil nemškega cesarja, naj bo svarilo vsem, da bodo naši liberalni državniki spoznali nevarnosti, ki jim pretijo po naukih sedanjih prerokov, morda bodo vendar počasi k spoznanju prišli, da bodo vskliknili, kakor cesar Viljem: „Glejte, da ljudje ne bodo zgubili vse vere“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. maja.

Avstrijske dežele.

Pogodba med Cislom in Transilvanijo našim državnikom še vedno hude preglavice in bode najbrže ostala brez zaželenega vspeha. Budgetni odsek je po nasvetu dr. Giskre, kakor smo že poročali, pri vprašanji, kako dobiti od grofa Andrassyja zahtevanih 60 milj. gld., sklenil toliko časa te reči ne obravnavati, dokler se delegacijam ne razodene, čemu da bodo potrebovali te denarje. V pogodbinem odseku pa je dr. Herbst podrl 13. t. m. vladine predloge o restituciji ter našteval slabe nasledke, ki bi jih po vladinem nasvetu sklenjena pogodba za Cislom imela. L. 1867, rekel je dr. Herbst, bili smo v veliki sili in vendar je ljudstvo z veliko nevoljo sprejelo tedanje določbe. Tega pa nismo pričakovali, da jih bodo hoteli čez 10 let spremeniti še bolj nam na škodo. Po kateri pravici se je Madjarom dovolila prednost 25 milj., nam pa naložilo vsako leto 5 milj. gld. več pri poplavljanju državnega dolga? Jaz sem l. 1867 varoval avstrijske koristi ter bom to delal vselej in povsod, če bi moral tudi sam ostati. Vladni predlog bil je sicer zavržen z jako majhno večino in napovedalo se je, zbornici predlagati tudi nasvet manjšine, vendar se pa vladni listi boje, da bi tudi v zbornici ne obveljal nasvet večine, in da denarni minister ne bode v stanu vladnega predloga tako zdatno zagovarjati, da bi ga zbornica sprejela. Pogodba bi se vsled tega razbila, na kar so v merodajnih krogih menda že pripravljeni. Vladni listi namreč poročajo, da je imel 15. t. m. popoldne pod predsedništvom cesarjevim biti ministerski svet, ki je skoraj gotovo pretresal nov provizorij.

Delegaciji se snidete že prihodnjega tedna, da jima grof Andrassy po želji budgetnega odseka razloži potrebo skupaj spraviti tistih 60 milj. gld., ki ste mu jih unidan dovolile. Kaj pa bo, če odgovor ministrov bud-

getnemu odseku ne bode ugajal? Ali mu bodo potem vse eno pripravili omenjenih 60 milj. gld., ali mu jih bodo odrekli? In kaj, če mu jih dunajska zbornica ne dovoli, ko mu jih je ogerska že dovolila. Čedalje bolj se kažejo nezgode dualistične in vsi trezni politiki bi morali iz vseh moči delati na to, da se ta nenaravna osnova prej ko mogoče odpravi. Kolovodje dualistični bodo sicer nergali, narodi pa se radovali, če bodo že skoraj rešeni more, ki vse naše razmere že toliko let tlači.

V državnem zboru so obravnavali 15. t. m. odpisovanje davkov ter o tej reči sprejeli predlog večine dotičnega odseka, ki priporoča odpisovanje. Nasvet Poljaka Volskega odgovor ministrov na interpelacijo Groholskega nekoliko razpravljati bil je zavržen, ker še med Poljaki ni našel zadostne podpore.

Iz Bosne beže sedaj tudi že Turki sami in prihajajo na Hrvatsko. 9. t. m. sta tje pribežala Tahir beg Krupič iz Krupe in Hasan beg Cerić iz Novega ter prosila vlado, da ju sprejme v svoje varstvo. Vzroka temu begunstvu sta glad in nestrpljivo trinoštvo turških vladnikov, ki hočejo z ljudi sleči kožo brez razločka vere, in kakor trdita, pribežalo bo še več Turkov in celo vojakov, ki od lakote umirajo. Hrvatska vlada je turške begunce internirala v Križ in jim daje podporo kakor kristijanskim begunom. Tudi ti pravijo, da se ne vrnejo domu, dokler se tam ne napravi red; ob enem so izrekli prošnjo, da naj naš cesar Bosno vzame v svoje varstvo in v njej napravi red, ker to želi ves narod. — Hrvatska vlada je dobila povelje razorožiti vse v njenej zemlji bivajoče bosenske begunce.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je sprejel poslanca turškega sultana, Bedrosa Efendia, ter se mu je zahvalil za čestitko njegovega vladarja, kteremu želi srečo in blagostanje. Tudi se mu je zahvalil za varstvo in svobodo katoličanov na Turškem in izrekel nado, da se bode to varstvo ohranilo v prospeh in srečo države. Bedros Efendi, ki je katoliški Armenec, se je potem poklonil še državnemu tajuiku kardinalu Franchi-a. Papež so poslancu podelili veliki križ reda sv. Gregorija.

Med **Rusijo in Anglijo** so čedalje mirnejše razmere in zapreke k mirnemu porazumljenju čedalje manjše. Grof Šuvalov se v Petrogradu pogostoma razgovarja z opravi-

telji vnanjih poslov. Koncem tega tedna od potuje nazaj v London, kamor dojde do 21. t. m. — General Totleben je rekel, da se bode poprijel ojestrejših pripomočkov, če prizadevanje pomiriti vstanek ostane brezvspešno. Iz Filadelfije naznanja angleški list „Times“, da so Rusi nakupili 200.000 pušek, ki so bile namenjene za Turke, in da so jih naročili še pol milijona. — Novi poročnik v Carigradu, knez Labanov, je 14. t. m. došel na svoje mesto in je imel včeraj sultanu izročiti svoja pisma.

Angleška kraljica če te dni ogledati vojsko v Woolwichu.

Iz Pariza se 15. t. m. naznanja, da je nadvojvoda Albrecht tje došel.

Perzijski šah je 14. t. m. došel v Tiflis, kjer je bil sijajno sprejet; mesto je bilo okinčano in zvečer razsvitljeno.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 16. maja. (Vojaško breme.) Vse države se oborožujejo, od vseh strani pripovedujejo glasovi o pripravah za vojsko. Vedno silneje in težje postaja vojaško breme. Včasih so imeli najete vojake, in po vojski so jih zopet izpustili. Armada 20.000 mož je bila v tistih časih že silna moč. Na Francoskem so si prvi izmislili stoječo armado. Druge države niso hotele zaostajati, in so jih tudi ustanovile. Kmalo so armade štejele po stotisočih. Pa to še ni zadostovalo; jedna sila je hotla drugo prekositi, in tako so naredili iz stoječih armad cele narodne vojske, da je moral vsak brez razločka v vojake, in tako štejejo zdaj armade po milijonih. Pri tem pa se države vedno bolj v dolgeve zakopavajo, prebivalstvo že ne more več nositi silnega bremena, ki se mu naklada ravno zavolj obilnih stroškov za vojaštvo.

Kje je iskati glavni vzrok za vedno rastoče poželenje po silnih armadah? Glavni vzrok leži v tem, ker države druga drugi ne zaupajo, ker vsaka hoče prva biti, in vse druge potlačiti. To je dalo mnogim povod k pretresanju vprašanja, ali bi ne bilo bolje za vse, ko bi bila cela Evropa ena sama država? Eni sanjajo, in med temi je menda tudi Garibaldi, naj bi se vse evropske države združile in naredile federalistično republiko, ki bi obsegala vse evropske dežele po priliki severoameri-

ampak tudi s pohvalo in obdarjenjem pridnih. Kako je učenec bil srečen s kako dejansko pohvalo, kako je razveselil stariše in druge s kakim očitnim znamenjem pridnosti, s kakim listkom ali majhnim darilcem, n. pr. podobico svetnika ali kaj enakim. Kako veselje je bilo, če je g. učitelj ali katehet pridnejše kak dan vzel seboj v kak kraj, kjer so igrali ali na drug način radovali se, kjer se je prijazno pogovarjal z njimi o rečeh, ki ne spadajo k šolskemu poduku! In koliko učencev je spodbujala k pridnosti končna javna skušnja, kjer je imel priliko pred imenitnejšimi osebami pokazati, kaj se je naučil, kjer je celo dobil darilo za svoje pridnost. To je bilo veselje, to je bil dan slave, ktere ga se je dolgo dolgo spominjal vsak, ki ga je doživel. S kakim veseljem se je drugo leto zopet poprijel učenja, kako si je prizadeval obdržati v vrsti pridnih mesto prejšnjega leta ali prekositi še svojega prednika! Tudi zunaj šole se je obnašal spodobneje, da se je v vsem pokazal vrednega hvale in darila, ktero je bil javno prejel. Šola mu ni bila zoperna, ampak kraj veselja, zato se ga je poduk tudi bolje prijel in

mu ostal za življenje. Čeravno niso otrok povsod s silo gonili v šolo, je bila marsiktera bolj polna, kakor je zdaj v kljub vsem kaznim, ki so starišem zažugane. V šolo le taki niso hodili, kakoršni tudi zdaj nimajo veliko koristi od nje, marveč so še drugim le slabi izgledi in tako ovirajo namen šole. Je pač ljudi na svetu, iz kterih se pri najboljši volji in največjem prizadevanju ne da nič pridnega storiti.

Prav lahko bi mi bilo navesti več izgle-dov s tem, da je šiba ali kaka druga kazen, ki je o mojem času bila v navadi, spravila kaznovane na pravo pot. Jaz takih poznam veliko in mislim, če bodo to brali, da mi bodo to tudi radi pritrdili; nobeden si ne bo štel v sramoto, da je bil na ta ali oni način kaznovan. Saj otrok ni in ne sme še biti dostojansvetnik, kteremu bi bila telesna kazen sramotna tako, da bi ga kratila na časti.

Kar se mene tiče, nisem v nižjih šolah bil menda nikoli kaznovan na ta način, ker so moj blagi oče že skrbeli za to, da sem vedel, kako šiba boli. Se vé, da jim takrat nisem bil hvaležen za klobase in mehurje po

životu, a ko sem prišel do prave pameti, sem spoznal, da moj oče so šibo sukali vselej le na mojo korist in nikdar ne prehudo niti predolgo. — Zdaj so že na onem svetu, a jaz jih ne bom nikdar pozabil, ker so bili najboljši prijatelj moj, čeravno nisem imel od njih družega, kakor pravo odgojo. Bili so pošteni mož, spoštovani po vsi fari, čeravno niso imeli nič premoženja, ampak so le počilo živeli o pridelku svojih pridnih rok. —

Toda nazaj k šoli. Še v srednjih šolah — na gimnaziji — bil je lep red; še tu, čeravno so nas profesorji vikali, je bilo vendar tudi za nas „gospode“ še marsikaj družega, kakor je zdaj, in s tem se je zabranila marsikaka „dvojka“. Izgledov iz te dobe ne bom navajal, ker bi pripovedoval le dogodbe, ki so večini bralcev znane. Da kazni niso vselej koristile, tu ne izda nič, ker je povsod ljudi, kterim, kakor pregovor pravi, „nobena „žavba“ ne pomaga. (Dalje sledi.)

kanske unije. O staremu Napoleonu govori narod, da je rekel: „En Bog, en cesar!“ ter hotel vse kralje sebi podvreči. To je ista ideja v monarhičnem smislu.

Ideja tedaj ni nova in živi. Vpraša se pa, ali se dá izpeljati?

Znano je, da je obstajala stara Grecija iz mnogih držav; pozneje jih je pa vendar Aleksander Macedonski združil vse pod svojo oblastjo. Ni nemogoče, da tudi v Evropi vstane tak Aleksander. To zedinjenje vseh držav v eno skupino, zdi se mnogim edino sredstvo, znebiti se silnega bremena vojaškega. Zdaj ima vsaka večja država po milijon vojakov; potem bo zadostovalo milijon vojakov za celo Evropo, pravijo zagovorniki omenjenega načrta, ker bi z njimi lahko v strahu obdržala vse druge dele sveta. To je se ve da le ideja, in steklo se bo še veliko vode v morje, preden pride čas, ko se bode začelo misliti na izvršitev te ideje, toda kakor je zdaj, tako ne more dolgo biti, ker vsled vednega naraščanja državnih dolgov in za njimi davkov, pridejo vse evropske države kmalo do tiste stopinje, ko mora nastati občni bankerot, in se morajo državne mašine vse ustaviti.

Iz Rima. (V Kvirinalu straši.) Po smrti Viktorja Emanuela so minule vsakoršne veselice v Kvirinalu, da se zdí, kakor bi duh ranjkega kralja prebival v kraljevskih poslopjih. O kralju Humbertu se govori očitno, da je na duhu potrjen in da bi rad popravil greh svojega očeta. Njegovo obnašanje proti Vatikanu to spričuje. Kakor je znano, poslal je ranjki Pij IX. trikrat svojega kaplana msgr. Marinellija k umirajočemu Viktoru, toda trikrat je bil po zidarjih (framasonih) okrog njegove postelje pričujočih odgnan. V zahvalo za to očetovsko skrbljivost postal je Humbert ko po izvoljenji Leona XIII. svojega pobočnika k Marinelliju, naj kraljevo čestitanje k volitvi novega papeža izreče. Kralj je naravnost izrekel, da pošilja čestitanje kot kralj Sardinski in da upa, da papež za njegovo kraljevanje ne bode prenašal takih stisk, kakoršne je za njegovega očeta. Ta prememba se pripisuje zdaj kraljici Marijeti. Kraljica čuti v nagli smrti Viktora prst Božji; ona je razun tega mati in kot mati si želi, da bi njen sin krono podedoval po očetu. Tudi čuti v boju proti cerkvi velike nevarnosti, da bi morebiti pozneje kraljevanje odvezto bilo rodu Savojskemu. Ona stanovitno priganja, da bi Humbert s sv. Stolicco po sedanjih novih zadevah se pomiril, ako je treba, tudi za ceno povrnitve papeževske dežele. Toda Humbert ne sme, pravijo, na popuščanje Kvirinala niti misliti, stranka puntarska grozi mu s smrtjo. Kako pa čuti iz te strašne zadrege? Kralj Humbert misli neki vso to italijansko zadevo kongresu predložiti k vrnanju. Po tej poti skuša pomiriti se z Vatikanom. Nasproti temu pa Cairolu hodi svojo pot. On je v istini Italije gospodar in se malo méni za klavernost in skesanost svojega gospoda (Čech X, 109).

Domače novice.

V Ljubljani, 18. maja.

(Iz občnega zbora katoliške rokodelske družbe) poročamo, da je imela družba po poročilu g. predsednika 44 udov iz vrste rokodelskih, učencev pa 60 do 70. Poduk so v družbi delili g. predsednik Janez Gujezda, podpredsednik Anton Dolinar, g. Keržič in inženir Čermak (v risanju), učencem pa g. Gujezda in o. Angelik Hribar (v petji). G. predsednik je v svo-

jem poročilu izrekal tudi željo, da bi se družbi že skoraj posrečilo pridobiti si lastno hišo, kakoršno imajo enake družbe drugod, in da bi bilo lepo, če bi društvo čez dve leti svojo 25-letnico zamoglo obhajati že v lastni hiši. V ta namen se bode že skoraj volil poseben odbor, ki bo imel nalogo izvršiti to blago misel.

(Zavarovalno društvo „Donau“), o katerem smo že večkrat govorili priporoča ga svojem bralcem, bode za lansko leto 1877. svojim delničarjem 20 gld. dividende t. j. dobička za vsako delnico (ali 10⁰/₁₀₀ obresti od vloženega kapitala) izplačalo. Prejšnja leta je društvo sledeče dividende plačevalo: 1868. 128 gld. 1869. 1. 10 gld. 1870. 1. 14¹/₂ gld. 1871. 16¹/₂ gld., 1872. 1. 11 gld. 1873. 1. 14¹/₂ gld. 1874. 1. 15 gld., 1875. in 1876. (kakor 1877.) leta 20 gld. — O priliki bodemo letne račune za poslednjo opravno dobo, ki jih je društvo ravnokar izdalo, na drobno pretresali in glavne številke iz računskih sklepov priobčili.

(Duhovno podporno društvo) je svojim udom razposlalo imenik in račun preteklega leta. Vseh udov je bilo 459, in sicer 46 domstnikov in 413 letnikov. Ker šteje škofija 572 duhovnikov, in sicer 548 doma in 24 zunaj škofije bivajočih, je razvidno, da jih še nekaj čez 100 ni pristopilo k društvu, katero bi moral vsak duhovnik po vsej moči podpirati. Umrlo je 1. 1877 druš. tvenih letnikov 6, ustanovnika pa 2. Po društvenem računu imelo je društvo 1. 1876 Matice 7200 gld., porabilnega premoženja pa 2364 gld. 84 kr., tedaj skupaj 9564 gld. Podpre je prejelo 12 gg. udov 970 gld. Premoženje društveno se je 1. 1877 za toliko pomnožilo, da je koncem leta imela „Matice“ 9900 gld., premakljivega premoženja pa je bilo 2530 gld. 43 kr., tedaj vsega premoženja 12430 gld., 43 krajcarjev.

(Matičnega „Letopisa“) prideta 1. 2. snopič skupno na svitlo koncem meseca junija, ker je bil občni zbor Matice slov., pri katerem se je sklenilo izdavanje „Letopisa“ v 4 snopičih, še le sredi meseca februarja in ni bilo moči 1. dela na svitlo dati že marcija meseca.

(Deželni odbor) je v seji 11. t. m. pritr dil, da se v Kranji napravi za dekleta poseben četrti razred ljudske šole s 500 gld. letne plače za učiteljico.

(Gorenjska — Rudolfova — železnica) odhaja od 15. t. m. iz Ljubljane: Ob 4. uri zjutraj, ob 12. uri 53. minut popoldne, in ob 7. uri 30 min. zvečer (mešanec) Prihaja pa: Ob 2. uri 35 minut in ob 7. uri 30 minut (mešanec) zjutraj, pa ob 3. uri 12 minut popoldne. Vodstvu Rudolfove železnice se ne zdi potrebno vredništvom domačih listov poslati vozne načrte in njihove premembe, da bi jih brezplačno objavili občinstvu, ampak drugje morajo pozvedovati dotične reči; prav lahko se tedaj zgodi, da se vrine kaka pomota, kakor n. pr. v zadnjem naznanilu, da odhaja gorenjska železnica iz Ljubljane tudi zjutraj okoli 8. ure, kar pa ni res, ker od 4. ure zjutraj do popoldne 12. u. 53 m. ne odhaja noben vlak za ljudi. Od 15. t. m. naprej odhaja tudi iz Trsta vlak, ki je dozdej proti Ljubljani in Dunaju, odhajal ob 7. uri 10 minut zjutraj, 5 minut prej, ter dohaja v Ljubljano, preden odide gorenjska železnica popoldne ob 12. uri 53. minut.

Razne reči.

— † Gosp. Franc Pirc, kapelnik prvostolne cerkve v Gorici, je 11. t. m. po dolgi bolezni za srčno vodenico umrl. Ranjki je bil iz Idrije doma, 73 let star in je skozi 30 let

vodil petje in godbo v stolnici. Bil je zlasti izvrsten goslar in zaradi vlnudnosti, prijaznosti in prave pobožnosti obče čislán in spoštovan. Pogreb je bil 13. t. m. zvečer, 20. m. pa bo zanj slovesna črna maša.

— V Mengšu bil je za župana izvoljen g. Skok, izobražen mož in vrl narodnjak.

— Prve češnje so z Goriškega došle v Ljubljano 13. t. m.

— Generalni vodja južne železnice postal je namesto Bontoux-a Friedrich Schüler, če se nemotimo, rojen Goričan, ki je dosedaj bil komercialni vodja.

— Iz Trsta v Vipavo misli neko tržaško društvo napraviti železnico, ki bi segla do Ajdovščine in bi bila za Vipavsko dolino silno važna in koristna. Stroški za to železnico bi znašali okoli 1,478.340 gld.

— Dobro sredstvo. Nek gledališki vodja se je nadejal polne hiše, ker se je bilo že mnogo biljetov prodalo za ta večer; kar mu naenkrat naznani prva igralka, da je zbolela, in da ne more igrati. Vodja ves obupan hiti k zdravniku. Ta ga potolaži, da naj se nič ne boji, on bo že skrbel, da bo igralka gotovo igrala. Zdravnik se poda k bolnici, in reče, da se je le malo prehladila in ni nobene nevarnosti. Igralka pa le pravi, da je slaba, in da ne more igrati. Zdaj zdravnik zakliče skozi vrata hišini: „Povejte grofu L., da naj nobenih vencev ne kupuje, in tudi v ložo mu ni treba hoditi, ker gospodičina ne bode igrala.“ Na to hoče zdravnik oditi. „Kako ste že rekli, gospod zdravnik,“ ga kliče igralka nazaj, „da moja bolezen ni nevarna, — jaz bi vendar rada igrala.“ — Zdravnik zopet zakliče hišini „pojdite nazaj, recite grofu, da bo gospodičina igrala.“ In res je igrala, in prav izvrstno. Tudi venci so iz lože leteli; se ve, da jih ni metal grof L., ampak človek, katerega je bil gledališki vodja najel in z venci preskrbel. Zdravnik in vodja pa sta se na tihem smejala, ker sta iznajdla tako dobro sredstvo, bolne igralke ozdraviti.

— Razpis učiteljskih služeb. Na Kranjskem. Na c. k. mož. in žensk. učiteljišču v Ljubljani z nemškim učnim jezikom služba glavnega učitelja za nemški jezik in namestovanje za pedagogiko; plača 1000 gld., aktivne priklade 250, in postavne petletne doklade. Prošnje pri c. k. dež. šl. svetu do 15. junija t. l. — V šolskem okraji Kranjskem: Na 1. razredni šoli v Voklem (Hülben) učit. služba 1. p. 450 gld. in prosto stanovanje. Prošnje do konca maja krajnemu šl. svetu.

— Protestantizem. Nedavno je v Berlinu napravil nekdo znatno vstanovo v ta namen, da se razširjuje evangeliška cerkev. Škoda penězov, je opomnil na to neki list berlinski, v desetih letih je po vsem protestantizmu. Tako čutijo protestantje, da razpada Lutrovo delo.

— Zabavnika „Alte und Neue Welt“ prišel je te dni na svitlo 12. snopič, ki obsega. Sanct Georg's Ritter. Gedicht von Ludwig Uhland. Natalie. Dem Holländischen nacherzählt von Leo von Heemstede. Der Charfreitag in der deutschen Sage und Dichtung. Eine Studie von Dr. Dreibach. Sprüche von J. Tandler. Katholische Zeitgenossen. P. Angelo Secchi. Bewegte Tage. Jugenderinnerungen einer alten Frau. Mitgeteilt von Theodor Berthold. Die Kreuzigung. Von Franz Richter. Bilder aus der Chemie der Küche. Von E. A. Rhenanus. Nur drei Beine. Ein Schwänklein von Walter von München. Allerlei: Die Sfumata — Ein interessantes Zahlenspiel. — Ein neues Eisschiff. Pflanzen schützende Ameisen. Ver-

trauliche Correspondenz. Die Taschenmesser des Herrn Thiers. Preis-Rebus. — Ein Messapparat für Zeugstoffe — Zuckerwasser als Heilmittel. — Auflösung der Charade in Nr. 30. — Preis-Rösselsprung. Podobe pa so: Sanct Georg's Ritter. Originalzeichnung von Professor Wilhelm Camphansen. — Die Stumata. Originalzeichnung von A. Bonamore. — Der Kreuzschnabel. — P. Angelo Secchi. — Die Kreuzung. Nach van Dyk — Der Winter. Der Frühling. Originalzeichnungen von A. Marie. — Initiale M. Preis-Rebus. — Vsako leto izide 18, t. j. vsake 3 tedne 1 snopič z mnogimi podobami in krasno oljnato podobo: sv družina, ter se zamore po 24 kr. snopič naročiti pri vsakem knjigarju ali pa naravnost po pošti.

— Nove sorte podobice se dobivajo pri O. Klerr-ovi vdovi, pred škofijo h. št. 6. Podobice svetnikov so z oljnatimi, jako živimi barvami natisnjene, po 8 1/2 in 5 1/2 cent. velike in se dobivajo 100 po 96 kr. v omenjeni knjigarni.

— „Čech“ in „Hlas.“ Kakor na Českem katoliško-politični dnevnik „Čech“, tako napreduje na Moravskem posebej dvakrat na teden izhajajoči „Hlas“ prav dobro ter si dobiva med konservativnim občinstvom čim dalje več pripoznavanja. Sploh se sme reči, da je med določno katoliškimi listi slovanskimi „Čech“ na prvem mestu. Kakor ta že nekaj časa, bode v prihodnje tudi „Hlas“ dajal samostojno prilogo dvakrat na mesec pod imenom: „Obzor, list za poduk in kratek čas“, v katerem se gojilo bode leposlovje, vzgojstvo, naravoznanstvo, povestnica, rodoslovje itd. vse pa v duhu cerkvi in domovini vgodnem, da se po zdravi pšenici odvrta ljujlika v domačem slovstvu. Kdaj dospé pri nas do tega? kako podpirajo mnogi zmožni mlajši duhovniki naše početje slovensko? —

Spred porotnega sodišča.

(Dalje.)

14. t. m. stala je pred porotniki Mina V ad n a l s Črnega vrha pri Polhovem gradu, 36 let stara in omožena. Tožena je bila, da je 19. decembra l. l. zažgala kajžo svojega moža iz tega namena, da bi je pri eksekutivni dražbi, ki se je imela ravno istega dne vršiti na Vrhniki, nihče ne kupil. Zatoženka taji, da je hišo požgala, priče pa povedo, da so videle, kako da je Mina Vadnal 18. decembra zvečer in drugi dan zjutraj razne reči, kakor obleko, pobišno orodje itd. iznašala iz hiše, potem pa se še sama urno umaknila. Eni priči je nekaj mesecev prej zatoženka celo rekla: Preden bode kajža eksekutivno prodana, bode zgorela. Porotniki so zatoženko enoglasno za krivo spoznali in sodnija jo je obsodila na 4 leta težke, z enim postom na mesec poostrene ječe.

15. t. m. vršila se je obravnava proti Jožefu Lazarju iz Sedla na Tolminskem zaradi ponarejenih bankovcev. Franc Fik, ki je bil l. 1868 zaradi ponarejevanja bankovcev obsojen na 6 let in lani zopet na 10 let težke ječe, je pri zadnji sodnijski obravnavi rekel, da mu je Jožef Lazar iz Sedla prodal 6 ponarejenih desetakov. Vsled tega so Jožefa Lazarja prijeli in tožili zaradi vdeležbe pri ponarejevanju bankovcev. Jožef Lazar, katerega je zagovarjal dr. Tonkli iz Gorice, trdi, da Fika ne pozna in da nikoli z njim ni imel opraviti. Tudi priče potrjujejo, da je bil Jožef Lazar zaradi bolne noge takrat doma, ko ga Fik dolži, da je hodil z njim po Vipavi in okraju Trebiškem, in ker Fik sam ne more za trdno povedati, je li obtoženec tisti človek, ki mu je prodal ponarejene bankovce, ali ne,

državni pravdnik tožbo proti Lazarju umakne, pridrživši si pravico, v tej zadevi še dalje preiskovati, in sodnija ustavi preiskavo proti Lazarju ter ga oprosti tudi preiskovalnih stroškov.

16. t. m. stala je pred porotniki 26 let stara, neomožena Jera Skumavec iz Gorenjega grabna, fare gorjanske, ki je 4. marca t. l. porodila dete, potem ga pa skrila pod blazino, da se je zadržalo, in ga naposled zakopala v kleti. Zdravnika, ki sta mrtvo dete preiskovala, potrdita, da bi bilo lahko živelo. Zatoženka svojega dejanja ne taji in kaže veliko skesanost. Porotniki jo enoglasno detomorstva krivo spoznajo in sodnija jo obsodi na 4 leta težke, 4. marca vsakega leta s temnim zaporom poostrene ječe.

(Dalje sledi.)

Eksekutivne dražbe.

18. maja, 2. Kire z Jermanovega vrha v Krškem. 1. Tekavec iz Rakitnice, 1. Gašperšič iz Dolenjevasi, 1. Križman iz Podtabora, 1. Košmerl s Hriba, 1. Benčina iz Travnika, 1. Lesar, 1. Kerže, vsi v Ribnici. 1. Grahor iz Dolenje vasi, Papis, 2. Vidmar in Švigel iz Senožeč, vsi v Senožečah. 1. Žumer iz Spodnjih Gorij v Radolici. 1. Bergles iz Gorenje Slivnice, 1. Pezdin in Snaj iz Brezovice, vsi v Ljubljani. 1. Hren iz Kopolj, 1. Marolt iz Lašič, 1. Hegler iz Podgore vsi v Lašičah, 20. maja: Kone iz Gorič, v Kranji. 3. Udovč iz Telč, v Mokronogu. 1. Grof Lanthierjeva grajščina Slap, v Ljubljani.

Umrli so:

15. do 17. maja: Urša Vidmar, mestna reva za krvotokom. G. Hofbauer pl. Hohenwall, generalmajor v pokoj, 53 1/2 l., za vodenico.

Telegrafične denarne cene 17. maja.

Papirna renta 62.15 — Srebrna renta 64.60 — Zlata renta 71.55. — 1860letno državno posojilo 113.75 Bankine akcije 801 — Kreditne akcije 211.90 — London 121.65 — Srebro 105.35. — Ces. kr. cekini 5.73. — 20 frankov 9.75.

Naznanilo.

V farni cerkvi St. Mihaela v Železni Kapli se bodo napravile **nove orglje** z 12 do 14 spremeni. **Orglarski mojstri**, ki hočejo to delo prevzeti, naj pošljejo svoje ponudbe do konca meseca majnika ali najdalje do **15. junija t. l.** cerkvenemu predstojništvu. (2)

Cerkveno predstojništvo v Železni Kapli

10. maja 1878.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3 26/100 mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	9	60	10	24	9	40	11	8	9	40	8	80	8	90	9	42	8	90
	(mernik)	2	95	3	54	3	—	3	40	2	77	2	70	2	73	2	70	2	73
Reži	(hektoliter)	6	32	7	—	6	82	—	—	6	30	6	50	6	50	6	41	7	—
	(mernik)	2	95	2	15	2	10	—	—	1	94	2	—	2	—	1	98	2	—
Jočmena	(hektoliter)	5	86	6	50	5	85	5	86	5	80	5	50	5	40	6	50	5	20
	(mernik)	1	80	2	—	1	80	1	80	1	78	1	63	1	55	2	—	1	36
Ajde	(hektoliter)	6	50	6	16	6	16	60	50	7	80	6	70	4	17	6	14	7	40
	(mernik)	1	90	1	83	1	83	2	—	2	39	2	6	1	26	1	89	2	30
Prosa	(hektoliter)	6	32	6	50	6	50	6	20	6	40	6	60	7	80	4	46	7	60
	(mernik)	1	45	2	—	2	—	1	90	1	97	2	3	2	40	1	36	2	36
Turšico	(hektoliter)	7	4	7	48	6	50	7	82	6	30	6	60	6	60	6	18	6	40
	(mernik)	2	20	2	24	2	10	2	40	1	94	2	3	2	53	1	90	1	97
Ovsa	(hektoliter)	3	26	3	57	3	57	3	95	3	50	3	50	3	25	3	12	3	20
	(mernik)	1	—	1	10	1	10	1	20	1	8	1	8	1	—	—	95	—	98

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in
2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivata mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (10)

Umetne zobe in celo zobovje

vstavlja brez bolečin, in ne da bi bilo treba korenine izpuliti, in vsakovrstne zobne operacije izvršuje tako, da človeka ne boli,

mameč s prijetnim gazom

(Lustgas-Narkose)

Anton Paichel, (9)

zobni zdravnik v Ljubljani

pri Hradeckovem mostu v I. nadstropji.

Moja zdravilna voda za usta, steklenica po 1 gld., in prah za zobe, škatljica po 60 kr., se razun pri meni dobiva tudi pri g. Karingerju in v lekarnici g. Svoboda na Prešernovem trgu pa g. Mayerja pred frančiškansko cerkvijo.

Zaloga cementa

iz

c. kr. privilegirane

kamniške tovarne

je v prodajalnici železnice

Terček in Nekrep

v Ljubljani na vel. tergu št. 10.

Prodaja se na debelo in na drobno po zelo nizki stalni ceni; unajna naročila se točno izvršujejo. (6)

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gld. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

(17) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.